

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
пуло Юмын уажыт" (Мф. 5:8).

ШЎМ-ЧОН ЦЗОЛЫК

2013 ий, март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 3-по (71) №, 2019-ий, март

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитымыже почеш

КУГУ ПЎТӨ – ШЎМ-ЧОНЫН ШОШЫЖО

**ЙОШКАР-ОЛАСЕ ДА МАРИЙ ЭЛЫСЕ
МИТРОПОЛИТ ИОАННЫН
ПОРО МУТШО**

полшышо тўн сомыл гыч иктыже. Кугу пўтө жапыште православный христианинын илышыже чарнен шогалшаш огыл. Юмын храмже, шуктымo пашана, йырна улшо ен-влак деке поро кумылнам ончыктымo мыланна энертыш лийшаш улыт. Вет пўтө жап кечым паша деч посна, яра эртарыме жап огыл, а көргө чоннам вашталтыме жап.

Молитва мемнан уло илышнан рўдыжө, молыжо тудын йыр лийшаш. Молитва чылажымат волгалтара. Молитвам лудмо гыч ме кечынам тўналына, пашам ыштымына але мутланымына годым тудым огына чарне, шонышнам тўткын эскерена да чынже дене могай улмынам шкаланна шке ужыкташ тыршена. Кунам айдеме шкенжым шкеж декак, шке ыштыш-кучышж деке тўткырак лияш тарата, тунам тудо мыняр экшыкым ыштымыжым, могай языкан улмыжым ужаш тўналеш. Тунам Юмын сөрвален, черкыш вашка. Тыште, Юмын храмыштыже, Утарышына ончылно ойгыжым луштара, языкшым касара, шўм-чонжын чыла экшыкшым, сусыржым почеш. Господь врач семын эмла гына огыл, Тудо Пырчесым подылмо таинстве гоч мемнам Шкеж дене уша. Православный христианин Кугу пўтө годым уло жапшым иктылан гына виктарышаш: Господь дене пырля лияш.

Йоратыме иза-шольо, ака-шўжар-влак, тек шўм-чоннан шошыжо, Кугу пўтө, кажныланна лыпланымашым, шўм-чон ласкалыкым конда. Тек поро пашанан саскаже йырна улшо ен-влакым куандара. А ме шкенан деке тўткырак, а моло деке порырак лийына. Кугу кече-влак дене чыладам!

Кугу пўтө... Кажне христианинлан тудо пеш куанле. Тиде тугай жап, кунам ме көргышкына тўткынак ончалына да шкенам шке вашталташ тыршена. Чылажат: храм, сорта тул, Кугу пўтылан пөлеклалтше муро – кажне айдемым көргө шўм-чон ласкалык деке лишемдат да черке тичмашлык дене пырля Юмын йўкшым, кажнына деке миен шужак манын йонгалтше, касаралташ ўжмө йўкым, колаш таратат. Меат черке тичмашлык дене пырляк вашештена: **«Серлаге мыйым, Юмо, серлаге!»**

Кугу пўтө жаплан православный христианинын илышыштыже чылажат лыпланыже, шўмыштө ласкалык лийже манын, кажне кече молитва гыч тўналшаш. Юмын туныктен ойлымыжым колаш да шижаш манын, эрдене кумалме деч вара ме святой Евангелийым почшаш улына. Вет Юмын мутшо – тиде языкан илышнам тўрлаш полшышо мут.

Кочкышым ойырен кочмына дене ме шкенан деке тўткырак лийына. Йылмынам кучымына – шкенан деке тўткырак лияш

Чонем йўла, мом ыштыман?

гана толшо кугыен-влакат священникын виктарымыже, кўлешан йодышым пуымыж деч посна огыт керт. Язык касараш ямдылалташ кызыт түрлө книга-влак улыт: «Лекарство от греха», архимандрит Иоанн Крестянкинын «Чин построения исповеди» да молат. Эн проста йон – лу кўштымаш почеш шке намыснам (совестьнам) тергаш. Икымше заповедь ваштареш могай йонылышым ыштенам, да тыге кокимшо, кумшо да луымшо марте.

Шагал огыл ен тыгай йодыш дене толеш: «Чонем йўла, мөнгыштат, пашаштат шинчен-шоген ом керт, куш пураш ом пале, мом ыштыман?» Ик материальный дене веле ылымаш (кочкаш, йўаш, модаш, малаш) – тыгай корно йосылыкш шукта. Айдемын чонжо курымашлык ылышлан пўралтын, тудо духовный кочкыш дене темнеже, Кучен Ашнышын шомакшым колыштын, кўштымыжō почеш ылынеже. Юмын эрыкшым палыдыме да тудым шуктыдымо айдеме – йўд вашеш чодыраште корным йомдарыше ен гай. Тыгай годым шортмет веле огыл, урмыжмет шуэш. Кызытсе улан ылышыште кап ракатлана гынат, чон толшаш Судым шижеш да шортеш. Ойго дене мийыше енлан югунам черкыштат умылыдымаш дене вашлиймыла чучеш. Туге, ме эре порылыкым вучена. Черкыш миена, иктаж старец мемнам лыпландарен вўчкалтыже, шонена. Но черле енлан кочо эм веле полшен кертеш. Сусыр вер шўаш тўналын гын, хирургын полышыжо кўлеш. Югунамже осал ушкалым кўтўчō рашкалта гын, тидат пайдам конда. Чын лыпланымашым Юмо веле пуэн кертеш.

Чўкыдынрак исповедьыш шогалме дене ен сулыкшым ужаш тўналеш да тудын теныз воктенысе ошма пырче наре улмыжым шижеш. Айдеме умыла, шке куатше дене язык деч утлен ок керт – Утарыше кўлеш. Шке языкше верч ойгырышо енлан суксо-влак чынжымак куанат.

Языкым идалыкеш кеч кум гана касарашак кўлеш. Южышт кажне тылзын исповедь-причастийым ыштат. Келге ўшанан ен веле тыге ыштен кертеш. Покаяний таинствыш толдымо енын чонжо пешкыдемеш да кўэмалт кертеш. Кеч-могай жапыште, ямдылалтде, кеч-могай черкыште сулыкым касараш шогалаш лиеш. Олаште храм-влак ятыр улыт. Кō деке чон шупшеш, тудо священник деке исповедьыш шогалаш лиеш. Но пенгыдын йодшо батюшка мыланна кугурак пайдам конден кертеш. Тидымат палыман, исповедь таинствыште Господь Шке мемнам колышт шога да языкнам касара, а священник таныклыше веле.

Пиалан ен тудо – кон языкшым кудалтыме, тудо мланде ўмбаке молан толмыжым пала да куш кайышашым шинча.

Черкын шым таинствыже кокла гыч иктыже – языком касарымаш. Айдеме Юмын сугыньжым, кўштымашыжым пудыртымылан кōра порылык деч, Юмын чыла авалтыше йōратымашыж деч торла. Тудын чонжылан неле лиеш гынат, могай амал дене лиймым ен иканаште умылен огеш керт. Лишылже-влак сулыкым касарыме нерген ойлат гын, тудо өрмалген кертеш: «Мыйже могай языком ыштенам?» Мыланна тыгай-влак полшаш священникым шогалтыме. Тудо языком түрлө сынан улмыжым, шылын шинчымыжым, чот аяран лийын кертмыжым почын ончыкта, да ме умылена, мемнанат языкна шагал огыл.

Икымше гана исповедьыш шогалаш чынжымак неле, лўдыкшō, но чон ласкалыкш шуаш моло корно уке. Кеч-могай неле сулыкым ыштена гынат, тудым почын ойлаш вожылман огыл. Шылташ тōчыде ойлымылан Пылпомышысо Ачана моткоч куана, суксо-влакат йывыртат. Вет кўшылсō тўняште чылажат волгыдо, чынлык, йōратымаш негызеш ышталтын. Но шукыж годым исповедьыште ме языкнан нелытшым иземдаш, шкенам чыныш лукташ тыршена: игече мешайыш, черле лийынам, телевизор титакан, йоча-влак шылан кочкышым йодыт да тулеч молат. Пылпомыш Ачана тидым чыла пала, меже тыге ойлышаш улына, мый шке титакан улам: йолагай, сўмсыр, кугешныше, сыртык койышем, тамлым йōратымем мыйым сулыкш шупшыт. Самырык-влак, исповедьыш икымше

Эр молитвам ом луд – ом коч! Кас молитвам ом луд – малаш ом воч!

Эрдене помыжалтмеке, каже христианин шкенжым ыресла да каласа: «Господь, эртыше йӱдлан Тыланет таум ыштем да тачысе кечылан благословитлаш йодам».

Мушкылтын, шкем тӱрлымеке, теат святой иконо ончыко шогалза. Юмона волгыдо лукышто кечышаш, телевизор ӱмбалне але сервантыште лийшаш огыл. Эр молитва-влакым икшырымын лудын лекташ 30 минут наре жап кӱлеш. Жапда уло гын, Оптинысе старец-влакын молитваштым ешараш лиеш:

– Господь, тачысе кече мыланем мом конда, чылажымат ласка шӱм-чон дене вашлияш полшо.

Уло кумылын шкемым Тыйын святой эрыкетлан пуаш полшо, суткан каже шагатыштыже чыла шотыштат мыйым туныкто да перега.

Илышыште чылажат Тыйын святой эрыкет дене шукталтым пален, таче кечын толшо чыла уверым ласка шӱм-чон да пенгыде ӱшан дене вашлияш лийже. Чыла мутыштем да пашаштем мыйын шонымашем ден шижмашем виктаре. Вучыдымо увер але шонен шудымо паша лийме годым чылажат Тый дечет улмым мондаш огыл ыле.

Шке ешысе каже ег дене раш да шот дене мутланаш туныкто, нигӱмат ӱрыктараш да йӱсландараш огыл ыле.

Господь, тиде кечын ыштышаш пашалан да чылажымат сенен лекташ ситыше вий-куатым пу.

Мыйын эрыкем чын корныш виктаре да мыйым кумалаш, ӱшанаш, ӱшанен вучаш, чыташ, ӱпкем мондаш да йӱраташ туныкто. Аминь.

Тачысе паша кечым ме Юмын благословитлымыж дене тыге тӱналынна гын, малаш вочмо деч ончыч Тудлан эртыше тиде кече верч таум ышташ она мондо, вакшышыш вочмо деч ончыч кас молитвам лудына. Тидын шотышто Иоанн Кронштадтский ачанан шомакшым палыман. «Кумалмет годым тыгай правилым шарне: йылмет дене гына тӱжем мутым ойлымешке, шӱм гыч лекше вич шомакым каласымет сайрак лиеш», – манын тудо. Ӱшаныше ег шке кӱргыштыжӱ молитвам чарныде лудшаш, тунам чыла пашажат молитва дене святитлалтеш.

Туныктен каласыме ты притче чӱчкыдын ушыш пура. Ик еным колызо пуш дене вес серыш вончыктарен. «Вашкерак нангай, уке гын, пашаш вараш кодам», – манын, вашкыктен пассажир. Тыгодым тудо колызын ик пушголымыштыжо «Кумал» мутым, а весыште «Тырше» мутым кугун возен шындымым ужын. «Молан нине мутшо кӱлыт?» – йодын тудо колызо деч. «Кумалаш да тыршен пашам ышташ кӱлмым мондаш огыл, а эреак ушышто кучаш манын», – вашештен пуш оза. «Тыршен паша ышташыже кӱлеш, а кумалашыже молан кӱлеш? Тиде вет арам паша, жапым веле йомдарет», – кидшым лупшалын каласен саде ег. «Огешак кӱл мо вара?» – йодын колызо да, «Кумал» манын возымо кольмыжым кӱшкӱ нӱлталын, весыж дене гына вӱдым писын куаш тӱналын. Тыгодым пуш ончыко каен огыл, ик верыште веле пӱрдын. «Кумалме деч посна ыштыме пашан лектышыже могай, ынде ужат? Илыш тенгызын толкынжым сенен лекташ манын, кидыште кок кольмыжымат пенгыдын кучыман. Кумалат да тыршен пашам ыштет гын, лектышыжат сай лиеш!» – умылтарен колызо.

Сандене мыланна шкенам шке тыге туныкташ кӱлеш: «Эр молитвам ом луд – ом коч! Кас молитвам ом луд – малаш ом воч!» Тыгак эше ӱстелтӱрыш кочкаш шичме деч ончыч каже гана «Отче наш» молитвам лудаш кӱлеш. Святой Возымашым – Евангелийым (У Сугыньым), святой-влакын илышыштым, шӱм-чонлан кугу пайдам пуышо православный моло книга лудаш кӱлмӱ нерген эреак шарныза. Христиан литературым кызыт ала-куштанат ужалат, ярат пуэдат, но те тудым православный храмыште налыда гын, ӱшанлырак лиеш.

Юмын мутым лудмо дене айдемын духовный вий-куатше ешаралтеш. Молитвам лудмо годым Юмо дене ме мутланена, а Евангелийым лудмына годым мемнан дене Господь Иисус Христос Шке мутлана, чын илаш да утаралташ туныкта. Тиде Святой книга шӱм-чонын йӱмӱ шумыжым пундашдыме памашын вӱдшӱ гай тема, ӱмырет мучко тудым лудат гынат, духовный кӱкшытыш шуаш полшышо у деч у чыным тушто эре муат.

Прот. Василий Изюмскийын «Молан мыланна Черке кӱлеш?» книгаж гыч.

Шинчажым Юмо петырен

Тыгай öрыктарыше сүрет Томск областын Нарым кундемыштыже 1930-шо ийлаште лийын.

Ссылкыште улшо-влак түрлө семын илен лекташ толашеныт. Ик тыгай поселенийште нуно колхозым починыт. Пöръен-влак, погынен, имне вўтам чонаш тўналыныт. Кочкаш шолташ тораште огыл илыше Анна Ивановнам йодыныт. Кўлеш йöрварым конден пуэныт.

Анна Ивановна чонгышо-влакым кажне кечын пукшен. Тыге Кугу пўтö толын шуын. «Ынде мом шолтыман,кузе лийман?» – шонен ўдырамыш. Вет тудлан ончычсо гаяк шылым да моло йöрварым кондеденыт. Икана Анна Ивановна бригадирлан каласен:

– Кызыт Кугу пўтö жап. Те Юмылан ўшаныше улыда,кузе шылан кочкышым кочкын кертыда? А бригадир тудлан торжан вашештен:

– Тыйын могай пашат? Кочкаш шолташ кўштымö – шолто. Пöръен-влак неле пашам ыштат, нунылан шылан кочкыш кўлеш! Шкеже тыгай кочкышым ынет коч гын, ит коч!

Икана кечывал кочкышлан иктаж лу наре пöрчен толын пурен. Бригадирын кўштымыш почеш Анна шылан шўрым шолтен, шылжым посна кўмыжеш оптен ямдылен. А чонжо вургыжын, тыгай кочкышым шолтымышлан да пашаен-влакын кочмыштлан шкенжым титаканлан шотлен:

– Кугу пўтö кайыме годым шылан кочкышым кузе кочкаш тўналыда гын? – тыге манын, вес пöлемыш каен.

Ўдырамашын суртыштыжо юмона лийын, тудыжым кочмо ўстел турашкак сакыме улмаш. Анна Ивановнан тыге тура ойлымышлан ожыжо öрын. Толшо-влак коклаште Йиван

лўман мари чолгарак лийын, очыни. Тудет, солыкым налын да, тенгылыш кўзен шогалын, воштылалынак юмонам леведын:

– А ме кочмо жаплан Юмын шинчажым петырена. Тудо мом кочмынам ок уж, да тыге мыланна язык ок лий!

Кочмеке, саде чолга пöръенет юмона гыч солыкым коранден да каласен:

– Ну вот, Юмо, тый нимом ужын отыл.

Тыге ыштымым конгадўр пöлем гыч лекше Анна Ивановна ужын шуктен:

– Иван, тый мом ыштылат, ушетак кайыш огыл? Кызытак Юмо деч прощенийым йод!

Пöръеным тудо эше кужу жап вурсен. А Иван воштылын гына:

– Юмо чынжымак уло гын, тек Тудо мыйым наказая. Ссылкыш ме шке кумылын толын огынал. Мемнан чыла погынамат поген налыч. Тудыжым шке кидна, пўжвўдна дене чумыренна ыле. Мемнам тышке колтышо-влакым Юмо молан нигöмат наказаен огыл? Кушто Тудо Юмыжо? Тудын улмышлан мый ом ўшане.

Кастене, мöнгыжö толмеке, мом ыштымышым пелашыжлан ойлен.

– Ой, ой! Мом тый ыштенат? Кызытак Юмо деч прощенийым йод! Касаре языкетым! – лўдмыж дене ватыже нимом тетла ойлен кертын огыл.

– Юмо уло гын, тек Тудо мыйым наказая, – Иван иктымак тўен.

– Мом тыгайым ойлыштат?! – ватыже шорташ тўналын.

– Овдакием, ит шорт тынаре. Тек мо лийшаш лиеш. Тыге мый Юмо уло але уке, пален налам.

Тыгай шонымаш дене Иван малаш возын.

Эрдене Овдаки конга ончылно шогылтын. Иванат кынелын да, пычкемыш манын, керосин лампым чўкташ шырпым удыркален. Чыла тидым ужын, ватыже öрын:

– Иван, лампыжым молан чўктынет? Кече шукертак лектын, пöртыштат волгыдо.

– Кузе волгыдо – чылт пычкемыш!

Иван ик шырпе почеш весым йўлалтен. Кидше дене ниялткален, ўстембалне шогышо лампым кычалын. Овдаки, марижын сокыр лиймышым умылен, чон йöсыж дене мўгырен шортын колтен. Тыге Иван умылен: Юмо уло!

– Айда содор эмлымверыш каена, – ватыже темлен.

– Молан тушко каяш? – пелештен Иван.

– Юмо мыйым наказаен, ынде ни могай эмлымверат ок полшо...

Овдаки, юмылук ончылан сукен шинчын, Юмо деч прощенийым йодын, марижын верч кумалын юмылташ тўналын.

– Молан шортат, – манын Иван, – мый шке титакан улам, сандене тыге лекте.

А вес йўдым тудо омым ужын. Кочкаш шолтышо Аннан юмонасе Утарыше Иванлан ойлен:

– Тый мыйын шинчам петырышыч, мыят тыйыным петырышым... Теве тыге.

Нылле кече гыч веле Иванын шинчаже ужаш тўналын. Очыни, пелашыже марижын верч чот кумалын. А Иван тиддеч вара Юмылан чот ўшанаш тўналын да молымат Тудлан ўшанаш кумыланден.

ШҰМНАН ШОКШЫЖО СИТЫЖЕ

Илышыште кажне ег деке Юмо толеш манын, ик легендыште ойлалтеш. Юмо түрлө түс дене: полышым йодшо шонгыен але кұчызё, йомшо пырысиге але озадыме пий семен – толын кертеш, тидым тыланет нигё раш ок каласе.

Илен улмаш ик самырык ег. Тудо чонлан келшыше сай пашам муаш, поро мотор ўдыр дене ешым чоґаш да тўнялан палыме айдеме лияш шонен. Тудын дене чўккыдын түрлө историй лиеден, но ме кумытшо нерген гына каласена...

Йўштё теле эрдене тудым ик чапланыше компанийыш пашаш налме шотышто мутланаш ўжит. Вашлиймаш марте 5 минут гына кодын, а тудлан эше ик кварталым эрташ кўлын. Куржмыж годым ончылыжо вучыдымын ик илалше пёръен яклешт камвозеш. Шонгыеным йўшылан шотлен, мемнан геройна ончыко чыма, вет полшаш тудын жапше йёршынат уке. Палемдыме верыш жапыштыже толын шуэш гынат, тудым пашашке огыт нал.

Теве леве кенезж кастане тудо ола мучко коштеш. Ик вере артист-шамыч уремыштак пеш онай пьесым модыт. Тудат ончаш шогалеш, спектакль пытымеке, совым пералтен, моло ег-влак семынак каяш тарвана. Тыгодым ала-кё тудым вачыж гыч ёрынрак тўкалта. Савырнен ончалеш да пьесыште модшо тўн героиньым, шонго клоунессым, ужеш. «Тыlande спектакльна да актёр-влакын модмышт келшыш мо?» – шыман йодеш тудыжо. Но рвезылан актрисын тўсшё ок келше да кутырымыжат ок шу, сандене тышеч содоррак каяш вашка.

Йўран шыже кастане рвезе йолташыжын шочмо кечыж гыч пёртылеш. Ончыч пашаште ноен, вара пайремыште шуко мутланаш логалын. Ынде самырык ег леве вўд дене вашке шўалалташ да пушкыдо вакшышыш пурен возаш веле шонен. Шке пёртшё деке лишемме годым тудо шортмо йўкым колеш. Ужеш: тенгылыште ўдырамаш шортын шинча. Капюшонан вичкыж курткым чиен, шкеже нёрен пытен. Удырамашат рвезым шекланен шукта да полшаш йодмо семен пелешта: «Ешыштем ойго лийын, мыланем кызыт иктаж ег дене чон почын мутланаш кўлеш». Рвезе ик жаплан чарналта, но шинчаончылыжо адак пушкыдо вакшыш сўретлалтеш, да тудо, «ом ярсе» манын, пачерышкыже вашка.

Пиалдыме илышым илен эртарен, ты айдеме кола. Пылпомышто тудо шкенжын суксыжлан вуйым шиеш:

– Илышем арам эртыш. Чонлан келшыше пашам ышташ, поро ешан да тўнялан па-

лыме айдеме лияш шоненам ыле. Но чаманаш гына логалеш, илышыштем ик шонымашемат ыш шукталт.

– Шонымашет шукталтше манын, – вашешта суксо, – тыланет улыжат кум поро пашам ышташ кўлеш ыле: кидетым шуялташ, шинчатим почаш да вес егын чонжым ырыкташ. Мый мом кертмем, чыла ыштен ямдыленам ыле.

– Мо нерген тый ойлет, йёршын ом умыло, – ёрын каласа саде енет. Суксо тудлан умылтараш тўналеш:

– Корнышто яклешт камвочшо шонгыеным шарнет? Тудо пашаш пураш шонымо фирметын вуйлатышыже лийын. Тудлан полыш кидетым шуялтет гын, тыйым пашаште тугай чапле карьер вуча ыле. А вачет гыч тўкалтыше шонго клоунессым шарнет? Тудо вет самырык мотор актрисе ыле. Тудо тыйым икымше гана ужмаштак йёратен шынден, а тый? Тый гримым веле ужынат, а тендам сай еш, йоча-влак, ўшанле йёратымаш вучен. Шарналте эше подьезд воктене шкетын шортын шинчыше ўдырамашым. Тиде палыме писательнице ыле. Пачерышкет ўжын, чайым йўктен, тудын чон почын каласкалымыжым колыштат гын, чыла тидын нерген тудо книгам воза ыле. Ты книган тыланет пёлеклалтмыж нерген да тыйын порылыкет нерген тўналтыш страницыште шўм гыч лекше мутым каласа ыле, тыге тыйын кумшо шонымашет шукталтеш ыле. Но шўметын шокшыжо нимоланат ситен огыл. Ынде мыланемат тидын нерген чаманаш гына кодеши.

Советский районысо Ёрша селаште акым налде эмлыше святой-влак Косма ден Дамиан лүмеш черке верланен. Кызыт тиде оралте олмыктым пашам вуча, купол деч посна шогышо кўкшō черке чаманымашым вучен шогышо тулык икшывым ушештара. Жапше годым тыште илыш шолын. Арам огыл тыгай кугу черкым чонен шогалтенят! Ты села гоч Яран олаш нангайыше кугорно верланен улмаш. Ялжат Космодамианское лўман лийын. Ончыч тыште пу черке лийын, а 1871-1887 ийлаште верысе калыкын да благотворитель-влакын тыршымышт дене кермыч гыч кугу чапле храмым нōлтенят, Юмын Аван Иверский иконожо ден чудым ыштыше святитель Николай лўмеш кок приделым келыштаренят. Черке кōргым пеш чаплын сōрастаренят, тидлан жап шуко каен, сандене паша 1904 ийыште веле мучашлалтын. 1912 ий октябрыште храмым святитленят. Тиде торжественный службышто священник ден калык пеш шуко лийын, манят, а клиросышто игуменя Людмилан вуйлатымыш почеш Кужәнерысе ўдырамаш монастырьын хоржо мурен. Ох, ужшаш ыле тудо жапым, колыштшаш ыле ты хорын мурымыжым! Могай сылне жап лийын тунам! Калык илышыжым Юмын кўштымашыж-влаклан келыштараш тыршен, йочаже-влакым молитвам лудаш, рушарня еда черкыш кошташ тунуктен куштен. Ала-молан ынде кызыт нунын кугезе коча-коваштын негызлен кодымо пашаштым умбакыже тўзландарен колтымышт огеш шу. Вет тиде черкын кажне кермычыштыже Космодамианский селаште илыше кōн-гынат кочажын кидпалыже кодын.

Черкым 1937 ийыште петыренят, складыш савыренят. Юмын мутшо уэш тыште 2000 ийыште йонгалташ тўналын. Но черкыште службым кенегежым веле эртарат, а моло пагытыште Юмын литургийым эртараш черке воктене верланыше пōртым храм семын келыштаренят. Туштак библиотеке, Рушарня

«Шере-кочо илыш икте, нумалман киндерке гай»

школ, трапезный верланенят.

Тушто 17 февральыште Юмын литургий мари́й йылме дене лийын. Храмын настоятельже протоиерей Сергей Мошкин Юмын литургийым марла эртараш кумылангын, Йошкар-Оласе да Мари́й Элысе епархий пелен чумырымо миссионер хорын мурызыж-влакым шокшын вашлийын. Хорым регент Ирина Лебедева вуйлата.

Юмын литургий деч вара акым налде эмлыше святой-влак Косма ден Дамиан лўмеш черкын чолга прихожанкыже-влак дене кутыралтышым, вашмутланымашна тыгай-рак лекте.

Н.Ф. Полушина: «Мый Ёрша селаштак илем, книгагудышто пашам ыштем.

«Шўм-чон изолык» журналым пеш йōратен лудына. Кажне у номерым черкыш кондат,

библиотекеш кок газетым пуат. Мый иктыжым книгагудыш кодем, а весыжым коплексыш нангаем. Тушто изижат-кугужат чылан куанен лудыт. Таче мыланем мари́й йылме дене Юмын литургий моткоч келыш. Ме коллектив дене погынен толынна, кызыт, сулен налме канышыште улына, а ончыч чылан колхозын бухгалтержылан пашам ыштенна».

Н.Н. Юферова: «Шочмо йылме дене Юмын шомакше чоныш вашке логалеш, тыге умылаш кўлеш улмаш манын шоналтет. Коклан мари́й йылме дене службым эртараш гын, ала калыкшат шочмо йылмыш дек мелын лиеш? Кызыт вет межат ялыште рушла кутырен коштына. Юмын Авалан мурым мурымышт

годым шортын колтымем шуо, чонемлан пеш лишыл лие. Чаманаш гына логалеш, мемнан калык ала-молан черкыш шагал толеш. Ала ӱрдыжкӱ пашаш коштыт да... Самырык-шамыч огыт тол, самырык вий кӱлеш ыле, черкыште пашажат шуко, теве олмыкташ мыняр кӱлеш. Южыжо черкыш кошташ, сорта налаш окса кӱлеш, манит. Мемнан матушкана тыге ойла: «Шке сорта семын шого». Чын огыл мо? Тый тол, Юмын литургийыште шого, вара чылажат шот дене икшырымын виктаралтеш».

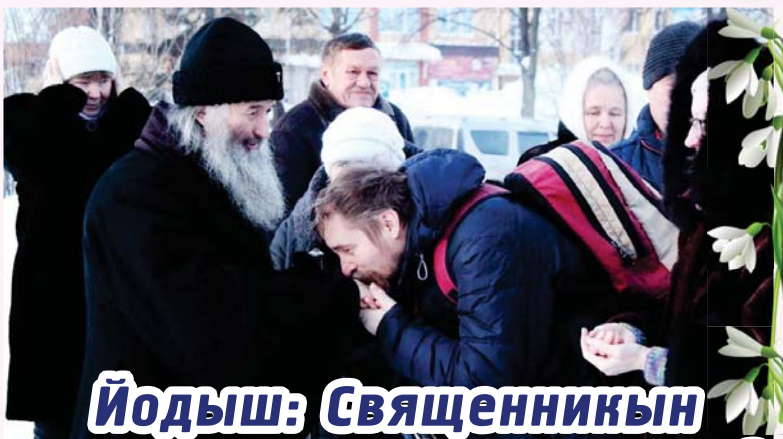
Г.В. Орехова: «Мый Ӗршаште илем, но пашаш ӱрдыжкӱ коштам, тыште паша уке. А черкыш толашак тыршем, кертмем семын полышкалем. Теве тений шошым черке ден Рушарня школ кокласе верым сылнештарынена, пеледышым монь шындынена. Кертыва гын, мотор вер лиеш. Марий йылме дене Юмын литургий чоныш логале. Марий шомакше пеш шыман йонгалтеш улмаш. Кутырен моштет гын, марий йылмынаже мемнан вет пеш ныжылге».

Е.Д. Астраханцева: «Таче мый пеш куаненам. Куан тургыжланымашлан кӱра нимом шотаным ойлен ом керт ала-мо? Иктым веле каласем: пеш чот келшыш. Телефонем таче налын омыл, мурымыштым возаш кӱлеш ыле, мураш тунемаш».

Р.А. Смоленцева: «Юмыжым ме ойго годым веле шарналтена. А вет кажне эрдене, чевер кечым ончалмек, Юмылан таум ыштыман. Чыла тиде сылнылыкым мыланна Юмо пуэн. Марла Юмын литургий шочмо йылмынам арален кодаш полшен кертеш. Ялыштат чылт марла гына кутырышыжо пеш шагал улыт. Йылмына пыта гын, калыкше огеш лий. Йылме деч посна могай калык? Вет «Юмо, арале» манмыжак чоныш кузе лыжган возеш. Юмылан ӱшанет гын, чыла ушна. Оксат ала-кушеч гынат толеш, киндат лиеш. Юмо шке йочаже-влакым ок кодо. Теве кодышо гана лу кече наре давлением пеш кугу ыле, нимо денат волтен кертме огыл, но Юмын литургийыш садак тольым, шогышым, шинчышым, а вараже куштылго лие. Юмын литургийыште вий-куатым налат».

Римма Александровна почеламутым воза да нунылан семым шак келыштар. Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархий пелен чумырымо миссионер хорын мурызыжо-влак толыт манмым колмеке, куанымыз дене мурым возен. Тудым Юмын литургий деч вара, Сергей ачан благословитлымыж почеш, Елена Демяновна дене коктын чылалан мурен ончыктышт. Конешне, нуно профессионал огытыл, но чон гыч ташлен лекше мурын кумылжо шӱм-чоным авалта. А Юмо мемнан чоннам онча.

А.Таныгина.
Авторын фотожо-влак.

Йодыш: Священникын кидшым молан шупшалыт?

Тидын нерген серб святитель Николай Велимировичын умылтарымыжым пален налаш онай. Тудо воза:

– Ончыч шонго священникын суапландарымыж годым те тудын кидшым пагален шупшалында. Но теве черкышкыда тендан деч шукилан самырык священникым служитлаш колтеныт. Ынде тудын деч благословенийым налмыда годым кидшым шупшалаш тудланат да тыландат йӱндымын чучеш. Те вет мемнан шонго князь Милош ден самырык священник коклаште лийше историйым ода пале?

Тиде историй тыгайрак: Крагуевцыш князь Милош толмо годым Юмын литургийым тушто самырык священник служитлен. Шонго князь пеш поро койыш-шоктышан лийын. Храмыш службо тӱналме деч ятыр ончыч толын. Юмылан уло чон дене кумалын, службо пытымеш менге гай вияшын шоген да тӱткын колыштын.

Службо пытымеке, самырык священник алтарь гыч ырес да антидор дене лектын. Ыресым да священникын кидшым шупшалаш манын, князь лишемын. Тудын кидшым илалше князь шупшалме деч вожылын, самырык ег кидшым коранден.

Князь Милош ӱмбакеже тӱслен ончалын да порын каласен: «Кидетым шупшалме дене мый вет тыйын кидетлан огыл, а тыйын могай кӱкшытыштӧ, священник саныште улметым пагалымашым ончыктем. Тиде сан шуко курымашлык!»

Шонем, тиде шомак чылажымат умылтара. Шонго князьлан черкыште тыге чын каласаш Святой Шӱлыш Шкеак полшен. Шоналтыза, тендан священниклан 25 ий лийын кертеш, а тудын санжылан – 1900 ий утла.

Кунам те священникын кидшым шупшалыда, те тудын санжым, священник кӱкшытшым, шупшалыда. Тиде сан Христосын апостолжо-влак деч вара Юмын алтарь ончылно служитлыше чот шуко ег гоч куснен. Сандене ты священникын кидшым шупшалме гоч те тиде саным нумалше чыла кугу святитель ден духовник-влакым, апостол-влак деч тӱналын, кызыт марте улшо-влакым, чылаштым шупшалаыда. Святой Игнатийым, святой Николайым, святой Василийым, святой Саввам, святой Арсенийым да шуко молымат, кудышт ончыч мландымбалым сӱрастареныт, а ынде Пылпомышым сӱрастарат. Арам огыл нуным «мландымбалысе суксо да пылпомышысо ег-влак» манын лӱмденыт».

Священникын кидшым шупшалмым, апостол Павел манмыла, «святой шупшалмаш» манаш лиеш (1 Кор. 16: 20). Тендам благословитлыше кидым да Святой Шӱлышын суапландарыме саным ӱрын шогыде шупшалза.

Чоным утараш ўжын

святой апостол ден
святой мученик-влак,
преподобный ача
ден ир мландыште
и лыше - влак
Юмылан йоренят
да Пылпомышысо
Кугыжанышыш вон-
ченят. Ты ўшаны-
машым благоверный

Священномученик Ермоген, Москон да уло Русьын Патриархше, Донысо казак еш гыч лийын. Ончыч Озан олаште святитель Николай лүмеш черкыште священниклан служитлен. 1579 ийыште Юмын Аван чудым ыштыше Казанский иконыжым мумек, Озангысе архиерей Иеремий ты юмоном ончыкылык Святейший Патриарх Ермогенлан шке черкышкыже нангаяш благословитлен.

Святитель самырык годсекак возаш мастар лийын да Казанский чудотворной юмоном мумо историйым да тудын деч лийше чудо-влак нерген 1594 ийыште возен коден. Шке пашажым тыге тўналын: «Юмын кугун чаманымыж дене мемнан деке Юмын Аван иконыжо толмо Руш млындын чыла тўрышкыжō кўдырчō рашкалтыме семын шергылтын. Чудым ыштыше ты юмоном муаш Юмо ден Юмын Ава могай ۆрыктарыше порылык дене полшенят, мый ужынам, но тидын нерген возаш шкемым йордымылан шотленам да кызыт марте возаш тоштын омыл. Кўшылсō Юмын Аваже, тиде пашам тўналаш Тый мыланем Шке полшо. Тыгак Тый дечет шочшо Христос Юмынан тидлан поро кумылжо лийже. Юмын Ава, Эн Яндар Аралышына, мыйын ушем Шкеак волгалтаре!»

Монах саным налмекеже, Ермогеном 1582 ийыште Озангысе Спасо-Преображенский монастырьын архимандритшылан ойыренят. Шым ий гыч епископыш шогалташ хиротоний шукталтын. Икымше Казанский митрополит Ермоген верысе калык-влак верч чот тыршен: крешын татар-шамычым кафедральный соборыш поген да ўшанымашлан туныктен. Христос вера нерген тудо тыге умылтарен ойлен: «Тиде ўшанымаш шке куатше дене чыла дечат кўкшō, тудлан Юмын порылыкшо пуалтын да сылне семўзгар семын чапле духовный мурым мланде мучко шарен. Юмын поро шўлышыж дене тиде ўшанымаш мландымбач ия-шамычын ондалымыштым ўштылын. Тиде ўшанымаш полшымо дене

князь Владимир чот кычалме дене муын, шкеже Святой да Илышым пуышо Троице – Ача, Эрге да Святой Шўлыш – лўмеш тынеш пурымыж дене купель гыч парем лектын, Юмым чапландарен, вара шке калыкшылат тынеш пуртен».

Митрополит Ермоген 1592 ий январьыште Патриарх Иовлан серышым колтен да Озаным налме годым колышо салтак-влакым шарныме лўмеш службо уке манын, ۆпкелен возен. Тыгак Христослан ўшанымашт верч орландарен пуштмо кум ег нерген увертарен. Иктыже – Иван, пленыш логалше угарман руш, а коктынжо, Стефан ден Петр, тынеш пурышо татар лийыныт. Нунын лўмыштым Православный Синодикыш пурташ йодын. Патриарх Иов йодмышым шуктен: Озаным налме годым колышо православный воин-влакым Юмын Аван Леведмыш деч вара толшо шуматкечын шарнаш, а мученик-влакын лўмыштым Православий Арнян лудаш кўштен. Озангысе нине кум мученикым чыла черкыште да монастырьлаште 24 январьыште (6 февральыште) пагален шарнаш тўналыныт.

Озангысе святитель-влакын: Гурий, Варсонофий ден Германын – мощыштым арален кодымо верч тыршен. 1592 ийыште святитель Германын мощыжым конден да Иов Патриархын благословенийже почеш тудым Свяжскысе Успенский монастырьыш веранден.

1595 ийыште Озангысе чудотворец-влакын: святитель Гурийын, Озангысе икымше архиепископын, да Варсонофийын, Тверьын епископын, мощыштым починыт. Нунын капышт Озангысе Спасо-Преображенский монастырьыште улшо тошто черкыште тойымо лийыныт. Святитель-влакын капышт да вургемыштат сайын аралалтмым ужын, святитель Ермоген тидын нерген Патриарх Иовлан да Федор Иоаннович кугыжалан увертарен. Кугыжа Спасо-Преображенский монастырьысе тошто черке олмеш у черкым кў гыч чонаш кўштен.

Озангысе чудотворец-влакын мощыштым вара у черкыш пыштеныт, нунын илышышт нерген святитель Ермоген шке возен. Святитель Гурий нерген возымыжым тудо тыге тўналын: «Псалмопевец манмыла, мемнан ўмырна энгыремыш шўртō гае, ўмырнан кутышыжо – шымле ий, вий шута гын, – кандашле ий, туштат шукужо – йōсылык да чер веле, вет нуно мемнан ўнышемдат да туныктат. Тыгай ийготыш шумекыже, преподобный Гурий ачана кум ий черле киен. Кугу пайрем кечын тудым черке службыш нумал конденит. Черле кийымыж годымат капшын лушкыдылыкшо тудын чонжын пенгыдылыкшым сенен кертын огыл. Тудо Юмым чарныде моктен, пўтым кучымыж дене капшым эшеат сорлыклен. Черле ең деч Юмо пўтō кучымым огыл, а чытымашым да таум ыштымым веле вуча маныт гынат, преподобный чылажымат шуктен да Юмо деке лишемын. Ончычсо ўшаныдыме ең-влакым тынеш пуртен, Святой Шўлыш дене волгалтарен, Ачам, Эргым да Святой Шўлышым мокташ туныктен».

Митрополит Ермогенын архипастырь тыршымашыжым шотыш налын, 1606 ий 3 (16) июльшто тудым Москон да уло Русьын Патриархшылан сайленыт. Патриарх служенийым Ермогенлан неле жапыште шукташ логалын. Тунам руш мландым самозванец Лжедмитрий ден Польшын корольжо Сигизмунд III толеныт. Россыйыш униатством да католичеством шындарен, Православийым пытараш да руш калыкым кулыш савыраш шоненыт. Лжедмитрийын Москва лишне, Тушиныште, веранмыж годым, туддеке ушнышо-влаклан Патриарх Ермоген кок серышым колтен. «Те, тынеш пурен, ыресым шупшалме годым пуымо клятвыдам пудыртенда. Юмын Эн Святой Аважын суртшо да Моско кугыжаныш верч шогымо олмеш те шояк ең деке ушненда. Шке иза-шольыда-влак ўмба киддам нōлталын, шке Шочмо кундемдам толеда. Шке ача-авадам, шочшыдам да шке чондам чаманыза. Мучаш марте пыташ огыл манын, осал пашадам жапыштыже чарныза. Тыге лийже манын, ме тендан верч кумалаш тўналына».

Уло эл да посна енлан пуалтше нелылык нерген святитель Ермоген тыге умылтарен: «Сулыкна верч чын судитлыше Юмо Шке шыдыжым мыланна шужымаш, вес калык керылт пурымо, кумдан шарлыше чер да, ваш сырен, шке коклаште кредалмаш, пожар але вес орлык гоч ончыкта. Чот його да кўэмалтше шўман-шамычлан ойгым, неле черым колтым дене, нунын порылык деке савыра, утаралтмаш корныш луктеш».

Лжедмитрийым 1610 ий декабрь тылзыште шкенжын вуянче сарзыже-влакак пуштыныт, но Москваште поляк-влак да Сигизмунд III деке куснышо бояр-шамыч эше озаланеныт. Патриарх Ермоген тўрлō кундемыш серышым колтылын, ең-влакым Москвам утараш да руш кугыжам шогалташ ўжын. Москваште тунам восстаний тарванен, тидлан кōра поляк-влак олам йўлалтеныт, а шкешт Кремльыш петырналтыныт. Руш изменник-шамыч полшымо дене нуно Ермогеным Патриарх престол деч коранденыт да Чудов

монастырьыш петыреныт.

1611 ийысе Кугече эрлашын руш ополчений Москош пурен да Кремльым авырен. Авырымаште икмыняр тылзе лийше поляк-влак Патриарх Ермогеным тўрлō семын лўдыктылыныт, ополченец-влаклан Кремль деч корангаш кўштыжō манын, тудын деке посол-влакым икмыняр гана колтеныт. А тудо тугак шке эл да православный ўшанымаш верч пенгыдын шогаж ўжын. Петырымаште индеш тылзе пеле шужен илымылан кōра 1612 ий 17 февральыште (2 мартыште) тудо орланен колен.

Поляк-влакым поктен лукмеке, святитель Ермогенын капшым Чудов монастыреш тоеныт, а 1654 ийыште Моско Кремльын Успенский соборышкыжо пыштеныт. Колымыжлан 300 ий темме жапыште, 1913 ий 12 (25) майыште, тудым священномученик ликыш пуртеныт. Тушко уло эл гыч калык толын, кумалмаш йўд-кече шуйнен, да шуко пареммаш лийын. Қостыль дене пыкше толшо ең паремын. Йыжындыме ик еным нумал гына конденит, а священномученикын колоткаже воктеч тудо шке ошкылын.

Святитель да священномученик Ермогеным, Москон да уло Русьын Патриархшым, идалыкыште икмыняр гана пагален шарнат: колымо кечынже – 17 февральыште (2 мартыште), святой ликыш пуртымō кечын – 12 (25) майыште да 5 (18) октябрьыште – Моско святой-влакын Погынышт годым.

Йодышлан Святой Троице лүмеш черкын настоятельже, иерей Игорь Сапаев вашешта:

– Йочалан кугуен эн ончычак шке пример лийшаш. Икшыве кажне кечын гаяк ача-аван, коча-кован кумалмыштым ужеш гын, тудо кушмо семынже молитван кӱлешлыкшым палаш тӱналеш. Йочам изинек поро ден удам ойыркалаш туныктыман, «Юмо серлаге», «Отче наш» молитва-шамычым йӱкын лудыктыман. Наизусть туныкташ гын, эшеат сай лиеш. Юмын литургийыш пырля нангайман, Пырчесым подылтыман. Тыге йоча благодатьым, порылыкым шижаш тӱналеш, Юмылан кумалаш кумылжо почылтеш.

Йочам кумалаш кузе туныктыман?

Тений Кугу пӱтӱ 11 мартыште тӱналеш да 27 апрельште мучашлалтеш. Тиде жапыште кочкаш шолтымына годым шыл, шӧр-торык, муно олмеш пурсам, фасольым, понгым кучылтына, утларак пакчасаскам, фруктым кочкина. Таче тыланда икмыняр рецептым темлена.

Пӱтӱ шӱр

Кӱлыт: 300 г ковышта, шинчалтыме 2 кияр, 4 кӱчимӧ паренге, 2 свежа помидор, 1 шере пурыс, 1 кешыр, 1 ате ужар пурса, 1 вуй шоган, 3 пӱй чеснок, сельдерей, 3 лавр лышташ, тамже дене йоныштымо шем пурыс, шинчал.

Пакчасаскам мушкын, эрыктен ямдылыза. Эн ончыч шоганым падыштыза да, салмаш нӧшмӱйым пыштен, жаритлаш шындыза. Тиде жапыште кешырым, сельдерейым, шере пурысым, киярым чужакан, а помидорым кубик семын пӱчкедыза. Жаритлалтше шоганыш кешырым, сельдерейым пыштыза. Икмыняр жап гыч тушкак шере пурысым ешарыза, 1 минут жаритлыза. Вара помидорым пыштыза да, кӱмешкыже, изи тулышто шинчыктыза.

Кастрюльыш 3 литр вӱдым темыза. Шолаш пурымекеже, паренгым падыштен пыштыза, угыч шолаш пуртыза, 5 минут гыч тушкак падыштыме ковыштам пыштыза. Изиш шолмекеже, кастрюльыш киярым ешарыза, ате гыч пурсам вӱдшыге опталза, жаритлыме пакчасаскам пыштыза, тамже дене шинчалым, шем пурысым шавалтыза, лавр лышташым кудалтыза. Эше 10 минут шолтыза да тулым

Перкан лийже!

йӧртыза. Кастрюльыш чеснок лапашым пыштыза да петыртыш дене 15 минутлан петырен шындыза.

Тарелкаш оптымо годым ужар петрушко ден укропом шавалтен кертыда.

ШЕРЕ КОЧКЫШ

Кӱлыт: 0,5 стакан кеч-могай варене, 0,5 стакан нӧшмӱй, 0,5 стакан маннй шӱраш, 1 изирак банан, 2 стакан ложаш, 1 изи совла разрыхлитель, 2 изи совла сакыр пудро, 1 изи совла ванилин.

Бананым кӱмыжеш туржса, варене дене пырля варыза. Нӧшмӱйым опталза, угыч сайын лугыза. Маннй шӱрашым пыштыза, вара, ложашым эркын-эркын шавен да тушкак разрыхлитель ден ванилиным ешарен, руашым нӧштыла. Тыгыде тыртыш-влакым ыштыза, противеньыш радам дене оптыза. 180 градус марте ырыктен ямдылыме духовкышто 40 минут кӱктыза. Конга гыч лукмеке, печене-влакым ик кӱмыжыш оптен, ӱмбакеже сакыр пудрым шавалтыза.

КОЧКЫШДА ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!

МАРТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН		4	11	18	25
ВТ		5	12	19	26
СР		6	13	20	27
ЧТ		7	14	21	28
ПТ	1	8	15	22	29
СБ	2	9	16	23	30
ВС	3	10	17	24	31

7	- праздник двенадцатые	8	- дни строго поста
14	- праздник великие	15	- трапеза без мяса
8	- сплосные седмицы	16	- разрешение на рыбу
10	- дни поминовения усопших	17	- разреш. на раст. масло
14	- дни постные	18	- разрешение на вино
		19	- разрешение на икру рыбы

2 – Колышо-влакым уштымаш.

Священномученик Ермоген, Москван да уло Российын патриархше да чудым ыштышыжын, кечыже.

4-10 – Уярня арня.

5 – Благоверный князь

Ярослав Мудрыйын кечыже
8 – Москвасе поро пиалан Матрона аванан мощыжым мумо кече.

9 – Христос ончыч Толшо святой Иоанн пророкын вуйжым икымше да кокымшо гана мумо кече.

10 – Икте-весым проститлыме рушарня. Кугу пүтылан кумыланме кече (заговенье).

15 – Юмын Аван «Державный» иконыжын кечыже.

17 – Православийын сенымашыже.

Москвасе благоверный князь Даниилын кечыже.

18 – Смоленскысе благоверный князь Феодорын

да тудын Давид ден Константин эргыж-влакын кечышт.

Юмын Аван «Воспитание» иконыжын кечыже.

20 – Юмын Аван «Споручница грешных» иконыжын кечыже.

22 – Севастий ерыште орланыше 40 святойын кечыже.

23 – Колышо-влакым уштымаш.

25 – Святитель Григорий Двоеслов ден преподобный Симеон Новый Богословын кечышт.

30 – Колышо-влакым уштымаш.

31 – Ыреслан кумалме рушарня.

Кочамын кышаже

Эрдене вуйушда сайын пашам ышта манын, авана урок ышташ мемнам эрденак кынетла ыле. Почеламутым тунемаш кўлын гын, йўкын лудыктен, ушкалым лўштышыжла але эр кочкышым шолтышыжла шкеже мемнам колыштын, терген.

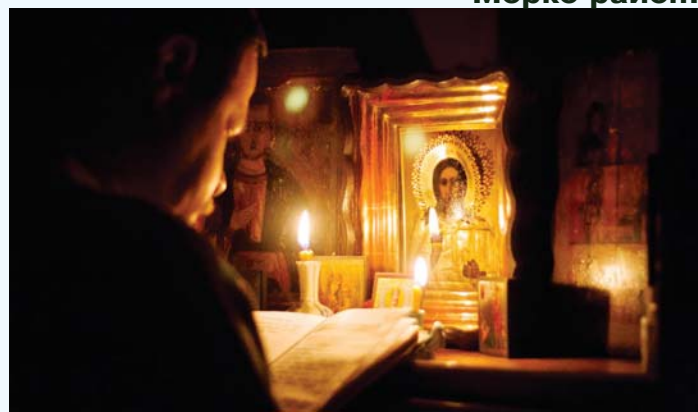
Октябрь пайрем деч ончыч шўжарем дене коктын почеламутым тунеммына годым тудын кочана нерген ик историйым каласкалымыжым шарнена.

– Кочада Балтийский флотышто шуко ий служитлен, повар-кок лийын. Вуй покшелже чара лийынат, кочада тўсшō дене Ленинла койын. Сандене тудын Разлив ер гоч вончым жапыште кочадам сыщик-влак кученыт да казаматыш петыреныт. Тергеныт-тергеныт да луктын колтеныт.

Революций жапыште служитлен гынат, кочана пеш шуко молитвам пален. «Мыйым молитва гына утарен, уке гын, шукертак коленам ыле», – ойлен тудо. Службо деч вара тудо шочмо Шопкер ялышкыже толын, посна лектын, ешым поген. Васик эргыже, Марфа ден Татьяна ўдыржō-влак лийыныт. Татар-влак дене пеш келшен, ваш-ваш полшен иленит.

Кочана койышыжо дене поро, ласка, тыматле лийын. Тудо чыла йочаже, уныкаже-влаклан молитвам туныктен. Репрессий жапыште Кузьма кочанам раскулачитлен колтынешт улмаш. Юмылан ўшаныдыме ег-влакше тыге шонат: Зимний дворецым налме годым Балтийский флотышто служитлымыж нерген справкыже улмо тудын утарен. А ме, тудын шочшыжо да уныкаже-влак, вес семын шонена: Юмылан ўшанымыже, молитвам чот лудмыжлан кōра тудым Юмо утарен. Аванат эр-кас эре шке семынже молитвам лудын, мемнамат тидланак туныктен.

Галина КУЗЬМИНА.
Морко район.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 1.03.2019 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пōрт.

Редакцийын да издательын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пōлем.

тел.: (88362) 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru

Редакционный советым вуйлатыше:

Н.В. Чузаев.

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.П. Чемекова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлō лийын кертыт. Серыш-влак мōнгеш огыт колталт.

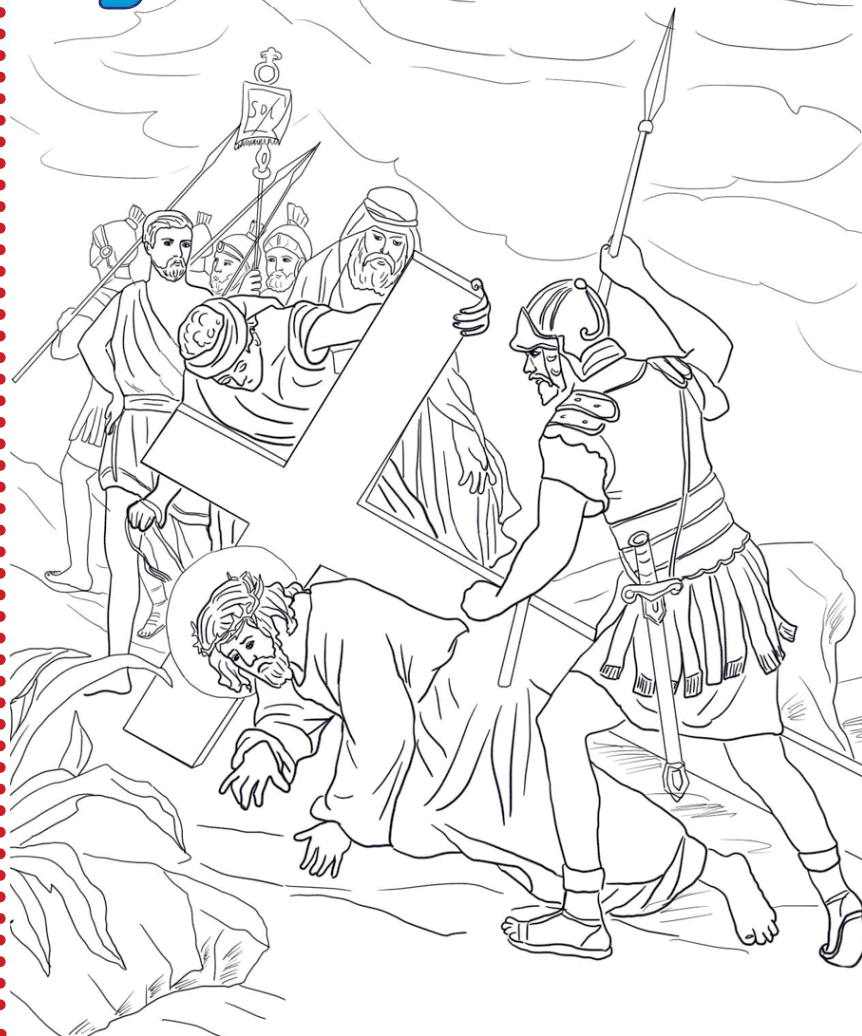
РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

ШУДО КАВАН ВОКТЕНЕ

Ик теле кечын пелашем дене
Каван дек шудылан лекна.
Ончена, а лум умбалне -
Шуко-шуко меран кыша!
Шудым кочкын, пörдыныт,
Каван йыр сўан гўжлен!
Но толын ўждымō уна
Да ты пайремым кўрлын.
Рывыж дечын меран лўдын,
Лум рожышко шылын шинчын.
Уке тудлан тыштат ласкалык -
Те́ве «Буран» ош пораным нōлта.
Утлаш шонен, меранна
Рож гычын чымалтын лекте,
Кыша почеш толшо сонарзын
Писе пульыжо поктен шуо.
Сусыр меран пörдалеш,
Чон йōсыж дене магыра:
Ала Юмым сōрвала,
Ала илыш дене чеверласа.
Кужун ончен шогымек,
Шудым оптен пурышна.
Илыш нерген шонкален,
Кўчык улмыжым палышна.

Галина.

Нурьял Корамас ял.

Куанен чиялтена**Корным мōнгыш кычал
муаш полшо**